

PITKÄAIKAISSÄÄSTÄMISTILIT

Ilkka Peltokangas

Opinnäytetyö
Joulukuu 2010

Liiketalouden koulutusohjelma
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

Tekijä(t) PELTOKANGAS, Ilkka	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 07.12.2010
	Sivumäärä 30	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus () saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi Pitkäaikaissäästämistilit		
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) KOKKO, Jorma		
Toimeksiantaja(t) Osakesäästäjien keskusliitto ry		
Tiivistelmä Pitkäaikaissäästämistili on sijoitusinstrumentti, jolla sijoittaja voi parantaa omaa tulevaisuudenturvaansa. Tilille sijoitettavat varat ovat nostettavissa tällä hetkellä 63 vuoden iässä. Tulevaisuudessa varojen nosto tapahtuu sen hetkisen eläkeiän mukaan. Varat ovat nostettavissa myös elämän kriisitilanteissa, kuten avioerotilanteessa, pitkäaikaisen työttömyyden alla tai puolison kuollessa. Laki pitkäaikaissäästämisestä tuli voimaan 1.1.2010 ja itse ps-tilien markkinointi aloitettiin 1.4.2010. Laki murtaa eläkeyhtiöiden monopolin ainoan verotuetun sijoitusmuodon – eläkevakuutuksen – tarjoajana. Jatkossa sijoittajan on mahdollista sijoittaa ps-tilille siirtämiään varoja myös mm. osakkeisiin, rahastoihin, joukkovelkakirjoihin ja erilaisille tileille. Opinnäytetyön tutkimusongelmana on vertailla eri palveluntarjoajien ps-tilien kustannusrakennetta ja löytää sijoittajan näkökulmasta tehokkaimmat vaihtoehdot oman tulevaisuudenturvan rakentamiseksi. Alaongelma on tuoda esille laadullisia tekijöitä, kuten pankkien rahastovalikoiman laajuus ja mihin sijoitusinstrumentteihin sijoittajan on mahdollista varojaan allokoida. Vertailtaviksi pankeiksi valitsin OP-Pohjolan, Nordean, Tapiolan ja Sampo Pankin, koska näiden palveluntarjoajien osuus tähän saakka avatuista ps-tilleistä on erittäin merkittävä eli yli 80 %. Tällä tavalla saan riittävän kattavan vertailuryhmän aikaiseksi. Tutkimustyö on tehty haastattelumuotoisena pankeissa ja apuna on käytetty pankkien esitteitä ja hinnastoja.		
Avainsanat (asiasanat) Pitkäaikaissäästäminen, säästäminen, sijoittaminen		
Muut tiedot		

Author(s) PELTOKANGAS, Ilkka	Type of publication Bachelor's thesis	Date 07122010
	Pages 31	Language Finnish
	Confidential ☐ Until	Permission for web publication ☒
Title Long term savings accounts		
Degree Programme Bachelor of Business Administration		
Tutor KOKKO, Jorma		
Assigned by Share holders Association		
Abstract Long term savings account is an investment instrument you can use to create your own private pension plan. Savings account can be used only in life crisis such as divorce, death incidents or long term unemployment. Money invested on these accounts is available when you reach the valid retirement age and get to enjoy your retirement years. Legislation involving long term savings accounts became valid 1.1.2010 and banks started marketing these instruments 1.4.2010. This breaks the long cycle when the only tax efficient investment product was pension insurance. Long term savings account makes it possible for investors to use a large portfolio of different instruments on their account. These instruments include stocks, funds, bonds and different kinds of investment accounts. The goal of our bachelor's thesis was to compare the costs of long term savings accounts between different banks and to find the most cost efficient option for an individual. Secondart goal is to bring forth quality based attributes such as the variety of investment instruments that each bank has to offer. I chose four banks for my study. These banks are OP-Pohjola, Nordea, Tapiola and Sampo Bank. These four banks were chosen because over 80 % of long term savings accounts that have been opened were opened in these four banks. I used personal interviews as a way to do research. I also used catalogues from each bank to determine the cost of each account.		
Keywords Long term savings, savings, investments		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	3
2	TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY	6
3	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET	7
3.1	Tutkimusongelma.....	7
3.2	Tutkimusmenetelmät	7
3.3	Kvalitatiivinen tutkimus.....	8
4	PITKÄAIKAISSÄÄSTÄMINEN	9
4.1	Mikä on pitkäaikaissäästämistili?.....	9
4.2	Säästövarojen nostaminen	9
4.3	Säästösopimuksen peruuttaminen.....	10
4.4	Säästövarojen siirto	10
4.5	Sijoituskohteiden hallinnointi	10
4.6	Pitkäaikaissäästämistilin verotus	11
4.7	Kuolinpesän verotus.....	12
4.8	Palveluntarjoajien tuotteiden väliset erot.....	12
5	TUTKIMUSTULOKSET	13
5.1	Nordea.....	13
5.2	Sampo Pankki.....	14
5.3	OP-Pohjola	15
5.4	Tapiola Pankki Oy	16
6	POHDINTA.....	17
	LÄHTEET	28

TAULUKOT

Taulukko 1. Elinaikakerroin.....	4
Taulukko 2. Osakekaupankäynnin kustannukset %	19
Taulukko 3. Osakekaupankäynnin minimikustannus.....	19
Taulukko 4. PS-säästämisen kuluerot	21
Taulukko 5. Rahastovalikoima	22
Taulukko 6. Rahastojen keskimääräiset palkkiot	23
Taulukko 7. Eläkesäästötilin varojen kertymä (Henri Elo, Kauppalehti 2010)	26

1 JOHDANTO

Eläkkeen tarkoitus on turvata toimeentulon jatkuminen siinä vaiheessa, kun työntekijän palkka tai yrittäjätulo loppuu esimerkiksi vanhenemisen, työkyvyttömyyden tai kuolemantapauksen vuoksi. Kansaneläke ja työeläke muodostavat kokonaisu-eläkejärjestelmän. Kansaneläke takaa vähimmäiseläkkeen ja työeläke turvaa toimeentulon säilymisen silloin, kun tulot eläkkeelle jäännin seurauksensa menetetään.

Eläkkeen tavoitteena on turvata tyydyttävät elämisen mahdollisuudet. Joidenkin kohdalla työeläke ei vähäisten työvuosien takia pääse kertymään tarpeeksi kattavaksi, joten tästä syystä työeläkkeen rinnalla elää edelleen kansaneläkejärjestelmä.

Työeläke kertyy ansaintaperiaatteen mukaan. Työstä saadusta palkasta osa maksetaan rahana ja osa siirtyy myöhemmin maksettavaksi eläkkeenä. Työeläkettä voidaan ajatella elinkaariteorian mukaan. Henkilön työaikanaan saamia ansioita tasoitetaan siten, että osa ansioista maksetaan eläkkeenä vasta työuran jälkeen.

Työeläkkeen määrään vaikuttaa työuran pituus ja toisaalta myös palkan suuruus. Alin mahdollinen vanhuuseläkeikä on tällä hetkellä 63 vuotta, mutta sitä saatetaan muuttaa tulevaisuudessa eläkejärjestelmän muuttuessa. Eläkkeen määrä lasketaan jokaisesta työsuhteesta erikseen ja se on riippuvainen palkasta, työsuhteen pituudesta ja elinaikakerroimesta. Elinaikakerroin on työsuhteen osalta 1,5 % vuodessa, ikävuosien 53 – 62 välillä karttumiskerroin on 1,9 % ja ikävälillä 63 – 67 se on 4,5 %. Karttumiskertoimen nostolla pyritään houkuttelemaan ihmisiä jatkamaan työuraansa 63-vuoden ikävuoden jälkeenkin. Yrittäjien eläkelaki – YEL koskee henkilöitä, jotka tekevät työtä ilman työsuhdetta. Yrittäjien eläkelain alaisia henkilöitä ovat mm. ammattinharjoittajat, jotka tekevät töitä toiminimellä ja yrittäjät joiden yhtiömuoto on osakeyhtiö, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö jne. Henkilön on omistettava yli 50 % yrityksestä ollakseen YEL:in alainen. Yrittäjälle vahvistetaan vuosittain työtulo, joka on hänen eläkkeensä perustana. Yrittäjä voi itse päättää työtulonsa suuruuden, jonka pohjalta määräytyvät sairaspäivärahat ja muut sosiaalietuudet. Lainsäätäjät ovat pitkään olleet huolissaan eläkejärjestelmän kestävydestä ja sen pohjalta on säädetty lakeja, jotka kannustavat ihmisiä säästämään omaa eläketurvaansa. (Rantala, Teivo, Pentikäinen, 278)

Suomalaisten eläessä aina vain vanhempaan ikään, kasvavia eläkekustannuksia on tarve tasoittaa. Vuoden 2010 alusta eläkelaskennassa otettiin käyttöön elinaikakerroin, joka leikkaa tulevia työeläkkeitä. Vuonna 1948 syntyneet ovat ensimmäinen ikäluokka, jonka eläkkeisiin se vaikuttaa. Käytännössä elinaikakertoimen vaikutus työeläkkeisiin leikkaava eli oman eläkkeen osuus viimeisestä palkasta on pienempi kuin tähän saakka.

Taulukko 1. Elinaikakerroin

	Oskari Opiskelija	Lea Lastentarhanopettaja	Raimo Rakentaja	Torsti Toimitusjohtaja	Sari Sovelluskehittäjä
	20 v, opiskelee toimittajaksi	30 v	Rakennusalan yrittäjä, 50 v	60 v	40 v
	ja valmistuu vuonna 2015				
palkka nyt, €/kk	3 200 (v. 2015)	2 200	4 500	7 000	3 800
eläke 63-vuotiaana, €/kk	5 120 (v. 2053)	3 155 (v. 2043)	3 700 (v. 2023)	4 430 (v. 2013)	4 080 (v. 2033)
nykyrahassa, €/kk	2 425	1 780	2 950	4 205	2 740
osuus viimeisestä palkasta	45 %	48 %	54 %	59 %	50 %
eläke 65-vuotiaana, €/kk	6 270 (v. 2055)	3 850 (v. 2045)	4 500 (v. 2025)	5 390 (v. 2015)	4 975 (v. 2035)
nykyrahassa, €/kk	2 870	2 100	3 460	4 940	3 225
osuus viimeisestä palkasta	51 %	54 %	62 %	67 %	57 %
elinaikakerroin	0,79	0,822	0,913	0,978	0,862
leikkaa alkavaa eläkettä	21 %	17,80 %	8,70 %	2,20 %	13,80 %
elinajanodote 63-vuotiaana	28 v	26,7 v	23,7 v	22,0 v	25,3 v
jatka töitä	33 kk	27 kk	12 kk	3 kk	20 kk
Laskelmat: Suunnittelija Antti Mielonen, Eläketurvakeskus					

Pitkäaikaissäästäminen on sijoitusmuoto, jolla rakennetaan omaa tulevaisuuden turvaa kriisitilanteita ja eläkeikää ajatellen. Useiden vuosien ajan ainoa verotuettu säästämismuoto tulevaisuudenturvan rakentamiseen oli eläkevakuutus. Vakuutusyhtiöt pitivät hallussaan monopolia, jolla sijoittajien varat sidottiin useiden vuosikymmenien mittaisiin sopimuksiin. Sijoittajilla ei ollut mahdollisuutta vaihtaa palveluntarjoajaa. Eläkevakuutustuotteiden monimutkainen rakenne teki eri palveluntarjoajien vertailun haastavaksi ja jopa mahdottomaksi. Vuoden 2010 alusta voimaan tullut laki pitkäaikaissäästämisestä lisää sijoittajien mahdollisuutta käyttää eri sijoitusmuotoja tulevaisuudenturvansa rakentamisessa. Ps-tili tuo lisää kilpailua pitkäaikaissäästämisen kenttään ja mahdollistaa samalla sijoittajille laajemman sijoitustuotteiden valikoiman. Ps-tilit ovat helpommin vertailtavissa keskenään, mutta erilaiset tarjoukset ja asiakaskohtaiset erot varmistavat sen, että oman ps-tilin valinta ei edelleenkään tule olemaan helppo tehtävä.

Pitkäaikaissäästämisen tarkoituksena on kannustaa ihmisiä säästämään omaa tulevaisuuden turvaansa. Syynä tähän kannustamiseen on huoli Suomen valtion eläkejärjestelmän ja sosiaaliturvan kestävydestä. Seuraavan kymmenen vuoden aikana sotiin aikana syntyneet suuret ikäluokat jäävät pois työelämästä, mikä tarkoittaa sitä että ensimmäistä kertaa historiassa eläkkeiden ja sosiaaliturvaetuuksien saajien määrä on lähes samansuuruinen kuin työssäkäyvien määrä. Pitkäaikaissäästämistili toimii turvarahastona myös elämän suuremmissa kriisitilanteissa, kuten pitkäaikaisen työttömyyden, avioeron tai kuolemantapauksen kohdatessa.

2 TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY

Toimeksiantajana oli Osakesäästäjien Keskusliitto ry. Osakesäästäjien Keskusliitto paikallisyhdistyksineen on valtakunnallinen osakkeenomistajien etujärjestö, jonka tarkoitus on edistää osakesäästämistä ja yksityishenkilöiden omaisuudenhoitoa. Liiton tärkeimmät tehtävät ovat edunvalvonta ja oikean tiedon välittäminen. Osakesäästäjien keskusliitto on riippumaton järjestö. Osakesäästäjät ovat mukana tärkeissä sijoittajaa koskevissa lainsäädäntöä valmistelevisissä elimissä, minkä lisäksi Osakesäästäjät esittävät kannanottojaan uusista lainsäädäntöhankkeista. Tiedottaminen tapahtuu pääsääntöisesti Viisas Raha- aikakauslehden kautta.

Jäsenilleen Osakesäästäjien Keskusliitto antaa säästämistä ja sijoitustoimintaa koskevaa tietoa jäsenmaksuun sisältyvän lehden ja monet muut hyödylliset edut. Osakesäästäjät ovat esillä eri tiedotusvälineissä sijoittamiseen liittyvissä kysymyksissä ja liitto pyrkii jatkuvasti lisäämään osakesäästäjän etuja sekä tekemään osake- ja rahastosäästämistä tunnetuksi.

Paikallisyhdistykset muodostavat Osakesäästäjien Keskusliiton. Jäsenet kuuluvat Osakesäästäjien Keskusliittoon oman paikallisyhdistyksensä kautta ja kaikki liiton tarjoamat edut ja palvelut ovat kaikkien jäsenten käytettävissä ympäri Suomea. Osakesäästäjien Keskusliiton ylin toimielin on liittokokous, joka kokoontuu kahden vuoden välein. Liittokokous valitsee liittovaltuuston jäsenet ja liiton puheenjohtajan. Valittu valtuusto kokoontuu sääntömääräisiin kokouksiin kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä päättämään liiton sääntömääräisistä asioista. Hallituksen vuonna 2010 muodostivat Timo Rothovius, puheenjohtaja ja varsinaiset jäsenet Peter Immonen, Antti Jylhä, Jorma Kokko, Sari Lounasmeri, Ari Neuvonen, Raimo Repo ja Jarl Waltonen. Toiminnanjohtajana toimii Tomi Salo.

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää kuluttajien tarpeisiin räätälöidyn ps-säästämisen kulurakennetta. Palveluntarjoajista valitsin neljä pankkia. Kuluvertailun merkitys korostuu, koska säästöaika saattaa olla erittäin pitkä. Pitkä säästöaika vahvistaa kulujen vaikutusta, koska kulut pienentävät tulevia tuottoja. Varat, joilla kustannuksia maksetaan, eivät enää ole kasvamassa korkoa korolle.

3.1 Tutkimusongelma

Opinnäytetyön pää tutkimusongelmana on vertailla eri palveluntarjoajien ps-tilien kustannusrakennetta ja löytää sijoittajan näkökulmasta tehokkaimmat vaihtoehdot oman tulevaisuudenturvan rakentamiseksi.

Alaongelmana on tuoda esille laadullisia tekijöitä, kuten pankkien rahastovalikoiman laajuus ja mihin sijoitusinstrumentteihin sijoittajan on mahdollista varojaan allokoita.

3.2 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyössäni käytin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmetodia. Tutkimusmenetelmä on perusteltu, koska sijoitustuotteisiin liittyvät tekijät ovat monimutkaisia ja toisiinsa kytkeytyviä. Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän valintaa tukee myös se, että ps-tilleistä ei ole tehty aikaisempia tutkimuksia ja niistä on vähän tietoa saatavilla. Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä uskon saavani erittäin syvällistä tietoa ps-tilleistä. Kvalitatiivinen tiedonkeruu tapahtui tyyppillisesti kasvatusten henkilökohtaisina haastatteluina palveluntarjoajan konttorissa. Tutkimukseen valitut palveluntarjoajat on valittu kvalitatiivista menetelmää käyttäen. Tutkimus suunnattiin neljälle suurimmalle palveluntarjoajalle joiden osuus ps-tilleistä tulee todennäköisesti olemaan mittava. Tutkimuksessa oli mukana Nordea, Sampo Pankki, Tapiola Pankki ja OP-Pohjola. Kohdejoukko on valittu harkitusti ja tarkoituksenmukaisesti, koska tähän saakka avatuista ps-tilleistä yli 80 % on avattu näiden palveluntarjoajien konttoreissa. Tutkimuksen luotettavuutta vahvistaa se, että pankkien antamat tiedot ovat käyneet

läpi Finanssivalvonnan tarkastuksen ja sijoitustuotetta sääntelee Suomen laki eli laki pitkäaikaissäätämisestä. Käytin lähteenä mm. Helena Ranta Ahon Viisas Raha- lehdelle (8/2010) tekemää vertailua ja hän oli tarkastanut laskelmien oikeellisuuden, jonka pohjalta myös minä päädyin samaan tulokseen. Havainnointiketju on mielestäni katkeamaton ja looginen ja kaikkien seurattavissa.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa rajoitutaan yleensä pieneen määrään tapauksista, mutta ne pyritään analysoimaan mahdollisimman tarkasti. Kvalitatiivinen tutkimus sopii myös toiminnan kehittämiseen ja vaihtoehtojen etsimiseen. (Heikkilä 2001, 16.) Haastattelin tutkimusta varten Sampo Pankin Elina Kortekallion, Keski-Suomen Osuuspankin Mirkka Vertalan ja Nordean Pirjo Kapasen. Tapiola pankista haastattelin sijoituspäällikön ja hänen alaisryhmänsä.

3.3 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta on hyödynnetty markkinatutkimuksissa jo vuosikymmeniä ja vuosi vuodelta se on edelleen vahvistanut asemaansa osana nykyaikaista markkinatutkimusta.

Kohdejoukko valitaan harkinnanvaraisesti ja tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisotoksen menetelmää käyttäen. (Alasuutari, 1993, 66.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa analyysin pääpaino on numeeristen arvioiden sijaan mielipiteiden sekä niiden syiden ja seurausten syväluotauksessa: jakaumien ja keskiarvojen sijaan keskitytään johtopäätösten tekemiseen moniulotteisemmasta, usein haastatteluihin ja ryhmäkeskusteluihin pohjautuvasta aineistosta. Laadullista otetta hyödynnetään uusien tuotteiden ja markkinointikonseptien esitestaamisessa ja tutkimuksissa. (taloustieto.fi)

Tyypillisiä tapoja kerätä tutkimusaineistoa ovat kenttähavainnointi, vapaamuotoiset haastattelut, dokumentit ja erilaiset kulttuurin tuotteet. Tähän liittyy myös se, että vaikka aineistoa tuotaisiin lisää suuria määriä, se ei enää olennaisesti vaikuta tutkimustuloksiin. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa lukijan on vaivatonta seurata lukijan päättelyä tutkimusprosessin kulusta. (Uusitalo 2001, 81.)

4 PITKÄAIKAISSÄÄSTÄMINEN

4.1 Mikä on pitkäaikaissäästämistili?

Ps-tili on pitkäaikaissäästämistuote, jolla sijoittaja säästää lisäeläketurvaa ja tulevaisuudenturvaa. Tili on valtion verotuksellisesti tukema, jolloin säästöjen nostoa on rajoitettu. Ps-tilillä voivat jatkossa tarjota talletuspankit, sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt toimilupansa sallimissa rajoissa. Vastaavasti palveluntarjoajana voi toimia sellainen ulkomainen talletuspankki, sijoituspalveluyritys ja rahastoyhtiö, jolla on Suomessa kiinteä toimipaikka. Sijoituspalveluyritys, joka tarjoaa pitkäaikaissäästämistä, voi tarjota pitkäaikaissäästämissopimukseen liittyvänä palveluna arvopaperinvälitystä eli kaupankäyntiä mm. osakkeilla ja joukkovelkakirjalainoilla, sijoitusneuvontaa, omaisuudenhoitoa, säilytys- ja hoitopalvelua. Sijoituspalveluyritys, jolla ei ole oikeutta pitää hallussaan asiakasvaroja, ei voi tarjota ps-palvelua. Palvelun sidottu luonne varmistetaan ensisijaisesti asiakasvarojen hallinnalla ja sillä, että palveluntarjoajalla on käyttöoikeus säästämistilillä oleviin varoihin ja muut varat ovat palveluntarjoajan hallussa siihen asti, kunnes ne maksetaan asiakkaalle tai kunnes asiakas siirtää sopimuksen toisaalle. (HelsinkiCapitalPartners.fi)

Hallituksen esityksen mukaan palveluntarjoajan tehtävänä on varmistua siitä, että varojen sidottu luonne säilyy koko ps-sopimuksen voimassaoloajan. Tämä edellyttää sijoituspalveluyritykseltä Fivan voimassaolevan tulkinnan mukaan toimilupaa säilytys- ja hoitopalveluun.

Laki pitkäaikaissäästämisestä tuli voimaan 1.1.2010 ja palveluntarjonta käynnistyi huhtikuussa 2010.

4.2 Säästövarojen nostaminen

Sopimuksen mukaisesti ps-tilille suoritettavat sijoitukset ovat sidottuja kunnes joku sopimuksessa määritellyistä nostoehdoista täyttyy. Tämä koskee tilille tehtyjä sijoituk-

sia ja myös sijoitusten pohjalta saatuja tuottoja. Ps-tilin sisällä on kuitenkin mahdollisuus vaihtaa sijoituskohteita oman mielensä mukaan.

Sijoittajalla on oikeus nostaa varansa, kun hän saavuttaa työeläkelain mukaisen vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän. Tällä hetkellä tämä ikä on 63 vuotta. Säästövarat nostetaan tällöin eläkkeelle siirtymisestä seuraavan kymmenen vuoden aikana. Sijoittajalla on mahdollisuus nostaa sijoitetut varat tai osa niistä ennen eläkkeen alkamista, jos säästäjä on eronnut aviopuolisostaan, säästäjän aviopuoliso on kuollut, säästäjä kohtaa pysyvä työkyvyttömyys tai säästäjä jää pitkäaikaisesti työttömäksi. (Ps-tilin yleiset ehdot, Tapiola pankki Oy, 1)

4.3 Säästösopimuksen peruuttaminen

Sijoittajalla on oikeus peruuttaa sopimus 30 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä. Tämä tapahtuu ilmoittamalla sopimuksen peruuttamisesta palveluntarjoajalle. (Ps-tilin yleiset ehdot, Tapiola Pankki Oy, 1)

4.4 Säästövarojen siirto

Sijoittajalla on oikeus irtisanoa sopimus ja siirtää ps-tili toiselle palveluntarjoajalle. Sopimus irtisanoaan kirjallisesti ja siinä on käytävä ilmi uuden palveluntarjoajan tiedot. Palveluntarjoajalla on oikeus periä siirrosta aiheutuvat palveluhinnaston mukaiset kustannukset. Kustannukset määrittelee jokainen palveluntarjoaja itse.

4.5 Sijoituskohteiden hallinnointi

Sijoittaja tekee pitkäaikaissäästämistä koskevan sopimuksen ja hänelle avataan varojen vastaanottamista varten maksutili, jonka kautta varoja ohjataan eri sijoituskohteisiin. Sijoituskohteina voivat olla erilaiset tilit, rahastot, sijoitusobligaatit, osakkeet ja joukkovelkakirjalainat. Sijoituskohteet valitaan sijoittajan riskiprofiilin mukaisesti, joten sopimuksen tekeminen edellyttää aina MIFID – direktiivin mukaista asiakaskar-

toitusta. Sijoittaja voi valita useita sijoituskohteita ja hänen on määriteltävä jakosuhte, jolla varat ohjataan eri sijoituskohteisiin. Sijoituskohteista ja itse ps-tilistä peritään palveluhinnaston mukaiset palkkiot, jotka vaihtelevat paljon palveluntarjoajasta riippuen. Varoja voidaan siirtää ps-tilille kertasuorituksina tai ennalta sovitun säästösuunnitelman mukaisesti. Sijoittajalla on oikeus koska tahansa keskeyttää ps-tilille tehtävät maksut jolloin sopimus jää muilta ehdoin voimaan. Säästäjä voi muuttaa sijoitussuunnitelmaansa konttorilla, verkkopankissa tai puhelimitse. Muutoksista aiheutuvat kustannukset peritään kunkin palveluntarjoajan hinnaston tai muiden ehtojen mukaan.

4.6 Pitkäaikaissäästämistilin verotus

Verotukseen liittyvät tiedot perustuvat vuoden 2010 verolainsäädäntöön. Muutokset verolainsäädännössä ja muussa lainsäädännössä ovat mahdollisia ja saattavat vaikuttaa myös sopimuksen sisältöön.

Ps-tililtä tehtävät nostot verotetaan pääomatulona. Vero maksetaan koko säästösummasta, eikä ainoastaan tuotosta. Säästämisaikana sijoituksia ei veroteta, vaan niihin sovelletaan siirrettyä pääomaveroa, jolloin verot maksetaan säästöjen nostovaiheessa. Ps-tilille kertyvää korkoa eikä luovutusvoittoja veroteta. Ps-tilin luovutustappioita ei ole mahdollista vähentää voitoista, vaan ne ainoastaan pienentävät tilille kertyneitä säästöjä.

Pitkäaikaissäästämistilille tehtävät maksut ovat verovähennyskelpoisia. Maksut vähennetään ensisijaisesti pääomatuloista 28 % verokannan mukaan eli tilille tehtävistä maksuista 28 % on verovähennyskelpoisia. Tilanteessa jossa sijoittajalla ei ole pääomatuloja voidaan vähennys tehdä alijäämähyvityksenä ansiotuloista. Sijoittaja voi vähentää 5000 euron arvosta maksuja verovuoden aikana. Näistä säästöistä verovähennyksen enimmäismäärä on 28 %.

On olemassa työpaikkoja, joissa työnantaja tekee maksuja eläkevakuutukseen työntekijän nimissä. Tällaisessa tilanteessa työntekijä voi tehdä sijoituksia ps-tilille ainoastaan 2500 euroa vuodessa ja saada tämän mukaisen verovähennyksen omassa verotuksessaan.

Verovähennysoikeus syntyy, kun sijoittaja sitoutuu ps-tilin ehtojen mukaiseen säästämiseen. Tällöin säästöjä aletaan maksaa sijoittajan saavutettua työntekijän eläkelain mukaisen vanhuuseläkeiän. Tällä hetkellä alin mahdollinen eläkeikä on 63 vuotta ja se muuttuu automaattisesti vanhuuseläkeiän mukaan. Säästöt nostetaan toistuvina erinä kymmenen vuoden nostoajan aikana. Säästöjä voidaan nostaa myös tietyissä erityistilanteissa, kuten pitkäaikaisen työttömyyden kohdatessa, työkyvyttömyyden kohdatessa, avioero-tilanteessa tai puolison kuoleman kohdatessa.

4.7 Kuolinpesän verotus

Pitkäaikaissäätämistilillä olevat varat luetaan kuolinpesän omaisuudeksi tai testamentinsaajan pääomatuloksi kuolinpäivän arvon mukaan. Ps-tilille kertyneistä varoista kuolinpesä maksaa nostovaiheessa 28 % mukaisen veron ja tämän jälkeen kuolinpesän osakkaat maksavat vielä mahdollisia heille kohdistuvia perintöveroja.

4.8 Palveluntarjoajien tuotteiden väliset erot

Edellä kuvatut ominaisuudet ovat yhteisiä kaikille ps-tilille. Kyseisistä ehdoista on säädetty pitkäaikaissäätämistä koskevassa laissa. Eroja eri palveluntarjoajien välille syntyy näiden perimissä kustannuksissa, tilin siirtämisessä palveluntarjoajalta toiselle, sijoituskohteina olevien sijoitusinstrumenttien valikoimassa ja sijoituskohteina olevien sijoitusinstrumenttien kustannuksissa. Säännökset vaativat, että ps-tilin avaamista suunnittelevalle sijoittajille on laadittava laskelma nollatuotto- oletuksella ja yksi laskelma realistisella tuotto-odotuksella. Eläkesäästöjen loppusumman ratkaisee viime kädessä kuitenkin sijoituksille saatava tuotto. Ps-tilien vertailussa olemme ensin kiinnittäneet huomiota itse ps-tilistä aiheutuviin kustannuksiin ja tämän jälkeen

vertailleet sijoituskohteina olevien sijoitusvälineiden kustannuksia. Seuraavissa kapaleissa käsitellään ps-tilien kustannuksia. Merkintä- ja lunastuspalkkio on kustannus, jonka pankki perii tehtäessä sijoituksia rahastoon tai otettaessa varoja rahastosta pois. TER- luku kuvaa rahaston perimien vuotuisten hallinnointipalkkioiden suuruutta. Tähän lukuun on laskettu mukaan myös rahastojen sijoitustoiminnassaan käyttämien tuotteiden kustannukset. Osakekaupankäynnin palkkio on tyypillisesti prosentuaalinen palkkio, jonka pankki perii tehtäessä kauppaa pörssilistatuilla arvopapereilla.

Useat pienemmät palveluntarjoajat eivät lähteneet mukaan kilpailuun ps-tilleistä. Tuote vaatii massiivisia investointeja tietojärjestelmiin ja ps-tilien kustannusrakenteen vuoksi nämä sijoitustuotteet eivät vielä vuosiin ole mitään rahantekokoneita niitä tarjoaville pankeille.

Eroja palveluntarjoajien välillä tulee todennäköisesti olemaan kustannuksissa, rahastoalikoimissa, rahastojen tuotoissa, talletuskoroissa ja tietenkin myös palvelun laadussa.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Nordea

Nordean visiona on olla vahva eurooppalainen pankki, joka luo merkittävää arvoa asiakkailleen ja omistajilleen ja joka on tunnettu osaavasta henkilöstöstään.

Nordealla on noin 10 miljoonaa asiakasta ja noin 1 400 konttoria. Konserni on johtava Internet-pankkipalveluiden tarjoaja ja sillä on 6,1 miljoonaa verkkopankkiasiakasta. Nordea noteerataan NASDAQ OMX:n pörsseissä Helsingissä, Kööpenhaminassa ja Tukholmassa. (Nordea.fi)

Nordea ei peri omasta ps-tilistään erillisiä kustannuksia. Palveluntarjoajaa vaihdettaessa kustannuksia kertyy kuitenkin 1 % siirrettävästä pääomasta ja 50 euron suuruinen siirtomaksu. Nordean rahastoalikoimasta löytyy 125 rahastoa, joiden keskimää-

räinen TER- luku on n. 1,03 %. Sijoituksista Nordean rahastoihin ei peritä merkintä – tai lunastuspalkkioita. Rahastoista 51 kappaletta sijoittaa varansa korkomarkkinoille, 58 kappaletta sijoittaa varansa USA:n ja Euroopan markkinoille tai ovat ns. varainhoitorahastoja tai sektorirahastoja, 14 kappaletta sijoittaa varansa kehittyville markkinoille ja 2 kappaletta luokitellaan absoluuttisen tuoton rahastoiksi. Osa rahastoista on saman rahaston kasvu- ja tuotto-osuuksia, joten eri sijoituspolitiikan omaavien rahastojen määrä on pienempi. (morningstar.fi) Nordean ps-tilille siirrettävät varat voidaan sijoittaa myös joukkovelkakirjalainoihin tai osakkeisiin. Joukkovelkakirjoihin tehtävistä sijoituksista ei peritä erillisiä kustannuksia, mutta arvopaperisäilytyksestä peritään normaali 2 euroa kuukaudessa palkkio. Sijoituksista pohjoismaisiin osakkeisiin Nordea perii 0,25 % välityspalkkion tai minimissään 10 euroa. Sijoituksista muille osakemarkkinoille peritään 0,10 % välityspalkkiota tai vähintään 24 – 49 euron suuruinen minimipalkkio, joka riippuu markkinapaikasta. Nordean ps-tilillä olevia varoja voidaan sijoittaa myös korkeakorkoisille tileille ja määräaikaistalletuksiin. (Nordea pankki, pitkäaikaissäästämisen tuotekuvaus)

5.2 Sampo Pankki

Sampo Pankki on osa Danske Bank -konsernia, joka on johtavia toimijoita Pohjoismaiden pankkimarkkinoilla. Suomessa Sampo Pankilla on yli 1,1 miljoonaa henkilöasiakasta ja yli 100 000 yritys- ja yhteisöasiakasta. (Sampopankki.fi)

Nordea- pankin tapaan myöskään Sampo Pankki ei veloita ps-tilistään erillisiä kustannuksia. Halutessaan siirtää ps-tilinsä palveluntarjoajalta toiselle on sijoittajan maksettava siirrosta 100 euron suuruinen kustannus. Sampo Pankin valikoimissa on 131 kappaletta rahastoja, joiden keskimääräinen TER- luku on 1,73 % ja keskimääräinen merkintäpalkkio on 0,84 %. Tuoteselosteessaan pankki kertoo perivänsä rahastosijoituksista merkintäpalkkion ja osuuden hallinnointipalkkiosta, jonka suuruus vaihtelee välillä 0,085 % - 1,985 % p.a. Sampo Pankin valikoimassa on 30 kappaletta korkomarkkinoille sijoitettavia rahastoja. Rahastoista 59 kappaletta on varainhoito- ja sektorirahastoja tai Yhdysvaltojen ja Euroopan markkinoille sijoitettavia rahastoja. Rahastoista 30 kappaletta sijoittaa varansa kehittyville markkinoille ja 12 kappaletta on rahastoja, jotka sijoittavat varansa vaihtoehtoihin sijoituskohteisiin. (morningstar.fi)

Sampo Pankin ps-tilillä olevia varoja voidaan sijoittaa ainoastaan kasvuosuuksiin, joten todellinen vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen määrä jää 69 kappaleeseen sijoitusrahastoja. Sampo Pankin ps-tililtä varoja voidaan sijoittaa joukkovelkakirjoihin ja osakkeisiin. Välityspalkkio on 20 – 400 euroa sijoitettavan summan ollessa alle 400 000 euroa. Arvo-osuuksien säilyttäminen Sampo Pankissa maksaa 1,5 euroa kuukaudessa. Sijoituksista pohjoismaisiin osakkeisiin peritään 0,35 % välityspalkkio tai vähintään 8 euroa. Muualle maailman tehtävistä osakesijoituksista palkkio on 0,6 % tai vähintään 20 euroa. Säästöjä voidaan sijoittaa myös tileille tai määräaikaistalletuksiin. (Sampo Pankki, pitkäaikaissäästämisen tiliehdot, osakekaupankäynnin hinnasto)

5.3 OP-Pohjola

Osuuspankit ovat itsenäisiä, paikallista vähittäispankkitoimintaa harjoittavia talletuspankkeja. Osuuspankkeja on yli 200 ja niiden toimialue kattaa koko Suomen.

(Op.fi)

OP-Pohjola ei peri ps-tilistään erillisiä hoitopalkkioita. Ps-tilin siirtoon toiselle pankille on asetettu yhden kuukauden irtisanomisaika ja lisäksi Osuuspankki ilmoittaa perivänsä siirrosta aiheutuvat todelliset kustannukset. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kustannuksia peritään työhön käytetyn ajan mukaan 70 euroa tunnilta. OP-Pohjolan rahastoja on kaikkiaan 115 kappaletta. Pankin tarjoamien rahastojen TER-luku on keskimäärin 1,25 % ja keskimääräinen merkintäpalkkio on 0,69 %. Rahastovalikoima koostuu 42 kappaleesta korkomarkkinoille sijoitettavia rahastoja. Rahastoista 54 kappaletta sijoittaa varansa eri toimialueille, Yhdysvaltoihin tai Eurooppaan. Rahastoista 14 kappaletta sijoittaa kehittyville markkinoille ja viisi kappaletta on vaihtoehtoisia sijoitusrahastoja. (morningstar.fi) Myös OP-Pohjolan ps-tililtä varoja voidaan sijoittaa joukkovelkakirjoihin ja osakkeisiin. Pankki perii sijoituksista pohjoismaisiin osakkeisiin 0,25 % välityspalkkion ja lisäksi vielä 8 euron kiinteän kulun. Muualle maailman tehtävistä osakesijoituksista palkkio on enimmillään 0,25 % ja lisäksi 18 euron suuruisen kiinteä palkkio. Säästöjä voidaan sijoittaa myös tileille tai määräaikaistalletuksiin. (OP-Pohjola, sijoituspalvelu hinnasto, ps-tilin yleiset ehdot)

5.4 Tapiola Pankki Oy

Tapiola Pankki on pääasiassa henkilöasiakkaiden palveluun keskittyvä nykyaikainen pankki, joka palvelee asiakkaitaan verkossa, puhelimessa ja toimistoissa ympäri Suomea. Pankin palveluvalikoimaan kuuluvat monipuoliset tili- ja korttituotteet ilman kassapalvelua sekä ammattitaitoinen neuvontapalvelu laina- ja sijoitusasioissa.

Tapiola Pankin omistavat Tapiola-ryhmän keskinäiset vakuutusyhtiöt ja se on tätä kautta vakuutuksenottajien omistama. Tapiola Pankki kuuluu Vahinko-Tapiolan konserniin. (Tapiola.fi)

Tapiola Pankki ei veloita ps-tilistään erillisiä kustannuksia. Halutessaan siirtää ps-tilinsä Tapiolasta toiselle palveluntarjoajalle on sijoittajan maksettava siirrosta 150 euron suuruinen palkkio. Merkittävä kustannus, joka erottaa Tapiolan tuotteen muiden vertailussa olevien pankkien tuotteista on sen säästöjen nostovaiheessa perimä 1 % kustannus. Tapiola perii siis eläkeiässä tehtävistä nostoista 1 % palkkion nostetavasta summasta. Tapiola Pankki tarjoaa sijoittajalle mahdollisuuden sijoittaa ps-tilille säästämänsä varat 27 eri rahastoon. Rahastojen keskimääräinen TER- luku on 1,07 % ja lisäksi Tapiola perii normaalit hinnaston mukaiset merkintä- ja lunastuspalkkiot. Tapiolan rahastojen keskimääräinen merkintäpalkkio on 0,67 % ja keskimääräinen lunastuspalkkio on 0,69 %. Rahastovalikoimassa löytyy viisi korkorahastoa ja 17 Yhdysvaltoihin, Eurooppaan ja kansainvälisille markkinoille sijoittavaa rahastoa. Rahastoista kolme kappaletta sijoittaa kehittyville markkinoille ja yksi on vaihtoehtoinen sijoitusrahasto.(morningstar.fi) Erona muihin vertailussa oleviin pankkeihin Tapiola ei ainakaan vielä tarjoa sijoittajalle mahdollisuutta käyttää sijoitustoiminnassa joukkovelkakirjoja tai osakkeita, vaan vaihtoehtoina ovat ainoastaan Tapiolan rahastot, tilit ja talletukset. Tapiola maksaa ps-tilille korkoa Tapiola Prime – 0,5 %. (Tapiola Pankki Oy, ps-tilin yleiset ehdot)

6 POHDINTA

Vertailun kohteena olevien pankkien ps-tileistään perimissä kustannuksissa oli erittäin paljon samantyyllisiä palkkiorakenteita. Tileistä ei peritä pääsääntöisesti mitään kuluja, vaan kustannuksia tulee siinä vaiheessa, kun tilin haluaa siirtää palveluntarjoajalta toiselle. Vertailussa olevista ps-tileistä ainoastaan Tapiola perii kustannuksia ps-tilistä. Tämä kustannus peritään eläkeiässä tehtävistä nostoista ja on suuruudeltaan 1 % nostettavasta summasta. Ps-tilejä on markkinoitu 1.4.2010 alkaen ja jo tässä vaiheessa OP-Pohjola ja Nordea ovat muuttaneet alkuperäistä hinnoitteluaan sijoittajaa suosivaksi. Molemmat pankit poistivat ps-tilistään perimänsä kustannukset. OP-Pohjola poisti ne lokakuun alusta alkaen ja Nordea marraskuun alusta alkaen. Tutkimusta aloittaessani arvioin, että ps-tilien alkuperäinen hintataso tuskin tulee pysymään samanlaisena, kuin se oli alussa ja näin kävikin. Pankit perivätkin kustannukset asiakkaan sijoitustoimintaan liittyvinä palkkioina, kuten osakekaupankäynnin kuluina, rahastojen merkintä- ja lunastuspalkkioina, rahastojen hallinnointipalkkioina ja arvopaperien säilytyspalkkioina. Mielenkiintoista olikin huomata, että pankeista ei ollut mahdollisuutta saada laskelmaa, joka ottaa huomioon myös rahastojen hallinnointipalkkiot. Kehotankin ps-tilin avaamista harkitsevan sijoittajan tarkistamaan ovatko nämä kustannukset huomioitu heille tehtävissä laskelmissa.

Ps-tilin siirrosta toiselle palveluntarjoajalle peritään myös kustannuksia. Tapiolan kustannukset ovat 150 euroa, Nordean kustannukset ovat 50 euroa ja lisäksi 1 % siirrettävästä pääomasta. Sampo Pankki perii myös kiinteän 100 euron kustannuksen. Poikkeuksena muista palveluntarjoajista OP-Pohjola laskuttaa siirrosta tehtävät todelliset kustannukset. Pankin mukaan laskutus tehdään siihen käytettävän ajan mukaan. Laskutettava tuntiveloitus on 70 euroa tunnissa.

Ensimmäisten 3-4 vuoden ajan sijoittajat todennäköisesti sijoittavat varojaan rahastoihin. Tilille on mahdollista sijoittaa maksimissaan 5000 euroa vuodessa ja tämän suuruisilla summilla parhaan hajautuksen saa rahastoja käyttämällä. Sijoitettaessa 5000 euroa vuodessa tarkoittaa se kuukausitasolla 416 euroa kuukaudessa. Jos sijoit-

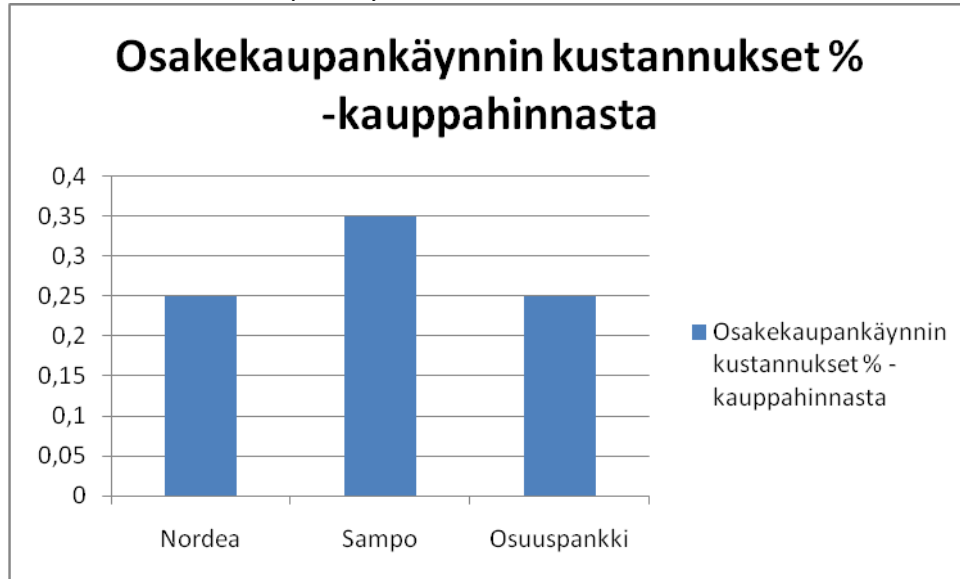
taja siirtää varansa osakesijoituksiin tulevat hänen prosentuaaliset kaupankäyntikustannuksensa nousemaan merkittävästi.

Esimerkki.

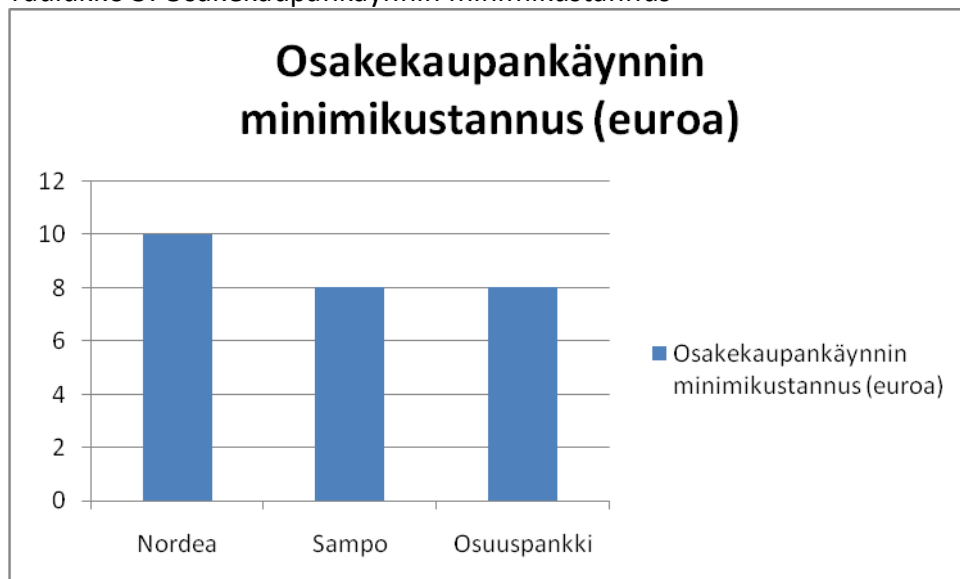
Ps-tilin sisällä ostetaan 416 euron arvosta Nokia Oyj:n osakkeita. Osakkeiden kaupankäyntikustannukset ovat tällöin Sampo Pankin osalta 0,35 % tai vähintään 8 euroa. Näin pienellä summalla osakekauppa toteutetaan minimipalkkiolla 8 euroa. Sijoitus voidaan tehdä myös rahastoon keskimäärin 1 % merkintäpalkkiolla, jolloin kustannus on 4,16 euroa. Tämän pohjalta voin todeta, että kuukausitasolla varojaan sijoittavan yksityishenkilön on kustannuksien pohjalta järkevää tehdä sijoitukset rahastoihin. Hän säästää esimerkin mukaisilla luvuilla n. 4 euroa. Esimerkissä ei ole otettu huomioon rahastojen hallinnointipalkkioita tai osakkeiden säilytyspalkkioita.

Ohjenuorana voidaan pitää, että pienet summat sijoittajan kannattaa siirtää rahastoihin ja vasta suuremmat sijoitukset on kustannusmielessä järkevää tehdä esim. suorina osakesijoituksina. Vertailussa olevista pankeista Tapiola ei ainakaan vielä tässä vaiheessa tarjoa sijoittajalle mahdollisuutta sijoittaa varojaan osakkeisiin. Tapiola on kuitenkin rekrytoinut kyseisen liiketoiminnan mahdollistavaa henkilöstä ja onkin odotettavissa, että pankki ensi vuoden aikana aloittaa myös osakevälityksen. Pankeista Nordea, Sampo Pankki ja OP-Pohjola tarjoavat mahdollisuuden siirtää ps-tilillä olevia varoja myös osakkeisiin. Pankeista kovimman kustannusrakenteen ilmoittaa OP-Pohjola, joka perii osakekaupankäynnistä kiinteän 8 euron palkkion lisäksi prosentuaalisen kustannuksen 0,35 % kauppaa kohti. Nordean ja Sampo Pankin kustannukset ovat erittäin lähellä toisiaan. Molemmat pankit perivät kaupankäynnistä joko kiinteän euromääräisen palkkion tai prosentuaalisen palkkion. Nordean kiinteä palkkio on 10 euroa ja Sampo Pankin 8 euroa. Prosentuaaliset kustannukset ovat Nordealla edullisemmat. Nordean osakevälityksen kaupankäynnistä maksetaan 0,25 % palkkio. Sampo Pankilla vastaava palkkio on 0,35 %. Vertailun mukaan osakekaupankäyntikustannuksiltaan edullisin pankki on Nordea, jos yksittäiseen osakkeeseen sijoitettava summa on yli 2860 euroa. Sijoitettavavan summan olessa alle 2860 euroa muodostuu Sampo Pankin hinnoittelu edullisemmaksi.

Taulukko 2. Osakekaupankäynnin kustannukset %

Taulukko 3. Osakekaupankäynnin minimikustannus

Helena Ranta-Aho, joka toimii Viisas raha- lehden toimituspäällikkönä, vertaili lehdessään viiden eri pankin ps-tilien kustannuksia. Hänen tekemässään vertailussa varat sijoitettiin suoraan osakkeisiin. Helena Ranta-Aholle 8.11.2010 tekemässäni puhe- linhaastattelussa hän kertoi kuitenkin uskovansa suurimman osan sijoituksista siirtyvän ps-tilin välityksellä rahastoihin. Syy on yksinkertainen. Useimmilla säästäjillä ei ole aikaa seurata markkinoita ja tehdä tarvittavaa taustatyötä osakekaupankäyntiä varten. Rahastot ovat siinä mielessä yksinkertainen ja vaivaton valinta. Hän uskoo myös kilpailun lisääntyvän tulevaisuudessa ja kaikkien palveluntarjoajien poistavan ps-tilien kustannukset. Helena Ranta-Aho myös kehotti olemaan tarkkana pankkien laskelmien suhteen, koska omaa vertailuaan tehdessään hän oli huomannut laskelmissa virheitä, joihin hän oli joutunut puuttumaan.

Taulukko 4. PS-säästämisen kuluerot

Kulut (säästöaikana)	Sampo Pankki	Nordea	Op-pohjola	Tapiola
PS-tilin kulut	0	448	0	
Osakkeiden ostokulut	1440	1800	1627	
Osakkeiden säilytyskulut	270	360	270	
Muut kulut	0	0	0	
Yhteensä	1710	2608	1897	
Pääoma yhteensä eläkeajan alkaessa	108100	105742	107815	
Kulut (eläkeaikana)				
Osakkeiden säilytyskulut	179	240	179	
Osakkeiden myyntikulut	960	3354	1302	
Säästöjen nostamiseen liittyvät kulut	0		240	
PS-tilin kulut	0	2141		
Yhteensä	1139	5735	1721	
Kulut Yhteensä	2849	8343	3618	

Oletukset

Ps-tilin kautta sijoitetaan osakkeisiin 416€/kk 15 vuoden ajan

Sijoitetaan kotimaisiin osakkeisiin, yht 12 toimeksiantoa vuodessa

Säästöt nostetaan kuukausittain 10 vuoden aikana

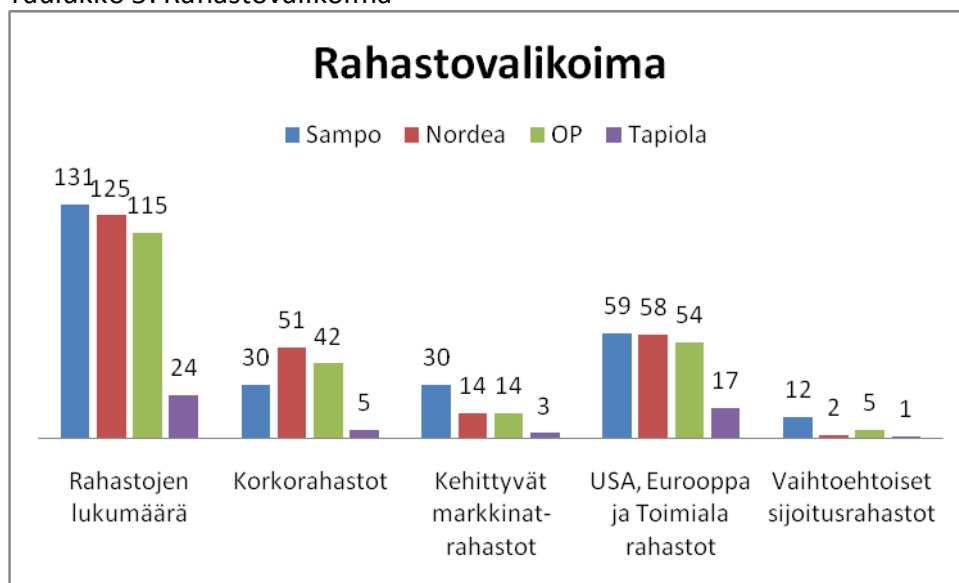
Vuotuinen tuotto-oletus on säästö- ja eläkeaikana 5 %

Kulut on laskettu keskivertoasiakkaan mukaan

Lähde: Viisas Raha- lehti 8/2010

Sijoitettaessa varoja ps-tilille sijoituskohteina voidaan käyttää myös sijoitusrahastoja. Sijoitusrahastoja käyttämällä sijoittajan ei tarvitse miettiä mihin yksittäiseen osakeeseen varojaan sijoittaa. Päätös tehdään ainoastaan esim. toimialan tai maantieteellisen alueen osalta, jonka jälkeen salkunhoitaja huolehtii osakevalinnoista. Yksi vaihtoehto on siirtää varat varainhoitorahastoon, jolloin säästäjän tehtävänä on valita riskitaso, jolla haluaa varojaan sijoitettavan. Maailmassa tarjolla oleva rahastovalikoima sisältää tuhansia rahastoja. Vertailussa mukana olevien pankkien valikoimissakin on yhteensä n. 300 rahastoa. Vertailussa mukana olevista yhtiöistä Sampo Pankilla oli tarjolla eniten rahastoja eli 131 kappaletta. Osa rahastoista on suunnattu institutiosijoittajille, joka tarkoittaa sitä, että sijoitettava minimisumma on yleensä yli 100 000 euroa. Nordean valikoimassa löytyy 125 rahastoa ja OP-Pohjolan valikoimassa 115 rahastoa. Sammolle, Nordealle ja OP-Pohjolle kaikille on yhteistä se, että sijoituspolitiikaltaan erilaisten rahastojen määrä on tätä pienempi. Tämä johtuu siitä, että useilla rahastoilla on tuotto- ja kasvuosuuksia. Rahastoista toinen jakaa vuosittain sijoittajille tuottoja ulos ja toinen sijoittaa varat uudelleen rahaston sisällä. Tapiolan rahastovalikoimassa oli 24 erilaista sijoitusrahastoa.

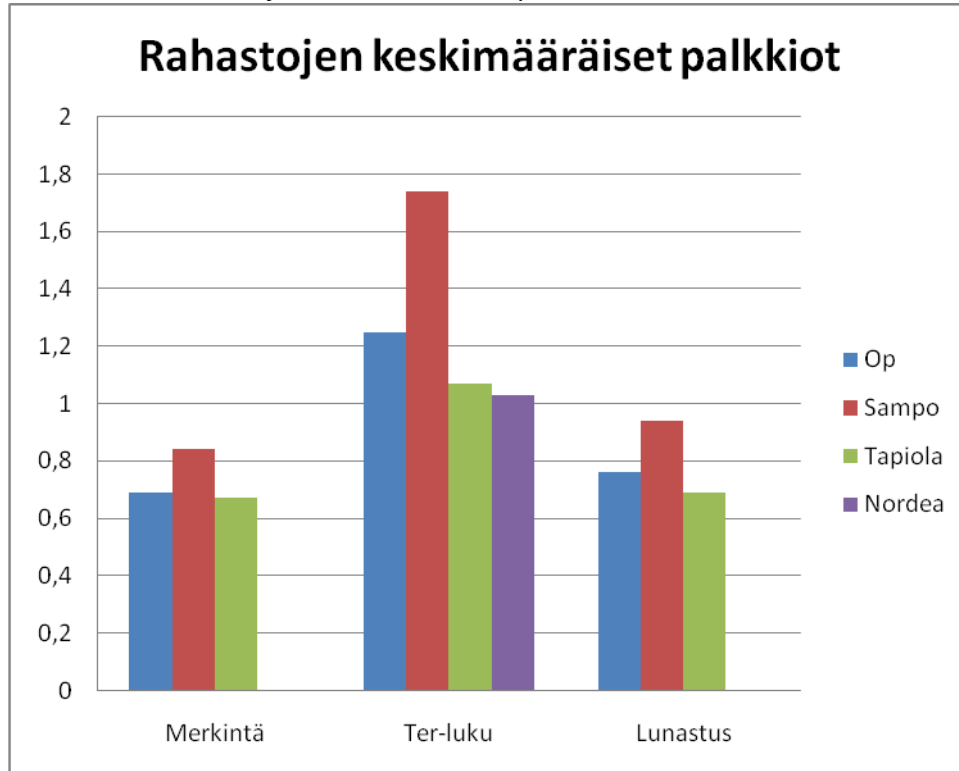
Taulukko 5. Rahastovalikoima

Rahastojen keskimääräiset merkintä- ja lunastuspalkkiot on nähtävissä oheisesta taulukosta. TER-luku tarkoittaa kulujen kokonaissuhdetta eli se sisältää rahaston hallinnointipalkkion ja lisäksi rahaston sijoituskohteina käyttämien instrumenttien kus-

tannukset. Keskimääräisissä TER-luvuissa saattaa olla pieniä eroja, koska kaikista rahastoista ei ollut saatavilla luotettavaa TER-lukua.

Taulukko 6. Rahastojen keskimääräiset palkkiot

Sampo Pankin rahastojen keskimääräinen TER-luku on korkein, mutta korkeaa keskimääräistä palkkiota selittää suurin kehittyvien markkinoiden rahastojen lukumäärä. Kehittyville markkinoille sijoittaminen on tyypillisesti kalliimpaa, koska osakekaupankäynnin kustannukset ovat korkeammat ja salkunhoitajat joutuvat tekemään paljon jalkatyötä hankkiessaan tietoa yrityksistä. Muiden palveluntarjoajien erot TER-lukujen osalta mahtuvat 0,2 prosenttiyksikön sisään, joten näiden osalta ei ole havaittavissa merkittäviä eroja. Nordea ei peri ps-tilin sisällä tehtävistä rahastosijoituksista merkintä- tai lunastuspalkkioita. Muiden pankkien väliset erot näissä palkkioissa mahtuvat jälleen 0,2 prosenttiyksikön sisään. Sampo Pankin rahastovalikoima on TER-lukujen osalta kallein ja Nordean halvin. Merkintä- ja lunastuspalkkioiden osalta hinnoittelun ehdotonta parhaimmista on Nordea, koska kyseisiä palkkioita ei peritä.

Henri Elo kertoi 8.11.2010 tekemässäni puhelinhaastattelussani mielipiteitään ps-tileihin liittyen. ”Mielestään on erittäin hyvä, että sijoittajilla on mahdollisuus käyttää useita erilaisia sijoitusinstrumentteja”. Kiinnostavaksi sijoitusvälineiksi Elo luettelee osakkeet, joukkovelkakirjat, rahastot, etf- indeksiosuudet ja erilaiset tilit. Hän pitää ps-tilin etuna siirrettyä pääomatuloveroa eli mahdollisuutta sijoittaa varat kokonaan uudelleen ja maksaa verot vasta varallisuutta nostettaessa. Toinen Elon mielestä erittäin positiivinen asia on osakesijoituksista tulevien osinkojen verottomuus. Lisäksi Elo painottaa mahdollisuutta vähentää osa ps-tilille tehtävästä sijoituksesta omista pääoma – tai ansiotuloista.

Henri Elo toivoo, että tulevaisuudessa markkinoille tuleviin tuotteisiin ilmestyisi ns. avoin arkkitehtuuri eli sijoittaja pystyisi yhdeltä ps-tililtä käyttämään useiden eri palveluntarjoajien rahastoja.

Henri Elon mielestä mediassa on maalattu liian negatiivinen kuva ps-tileistä. Hän painottaa, että koko varallisuus tulee harvalla sijoittajalla olemaan sidottuna ps-tilillä. Optimaalinen tilannehan olisi, että säästämistään varoista voisi tehdä verovähennyksiä ja nostaa sen jälkeen varat milloin vain. Eräs hyvä puoli tilissä onkin se, että varoja ei voi nostaa viikonlopun koittaessa tai pikkujoulukauden lähestyessä. Arvostelu ja kritiikki ovat aiheellista, mutta sijoittajien täytyy muistaa, että matkakassa ja auton ostoon tarvittavat raha tulee sijoittaa muilla tavoin. Ps-tili on huolehtimista omasta tulevaisuudenturvasta. Ps-tilille säästäminen kannattaa aloittaa itselle sopivalla summalla ja jos on huolestunut pääomien sitoutumisesta tai verotuksen muuttumisesta on todella syytä huolestua myös ilmaston muutoksesta, ydinsodasta ja vedenpaisumuksesta. Tilille pystyy säästämään varoja maksimissaan 5000 euroa vuodessa, eivätkä ps-tilille tehtävät sijoitukset sulje pois muita sijoitusmuotoja.

Ps-tili tarjoaa muutamia erittäin mielenkiintoisia etuja. Oletetaan, että säästäjä sijoittaa varat ps-tilin sisällä esimerkiksi hyvää osinkoa maksavien yritysten osakkeisiin. Hän saa tällöin kaksi merkittävää veroetua. Ensinnäkin osinkojen verottomuus säästöaikana, sekä toiseksi 1400 euron edestä verovähennyksiä, jos vuosisäästö on 5 000 euroa. Verotuksen keveneminen työelämässä ollessa on erittäin konkreettinen ps-tilin etu.

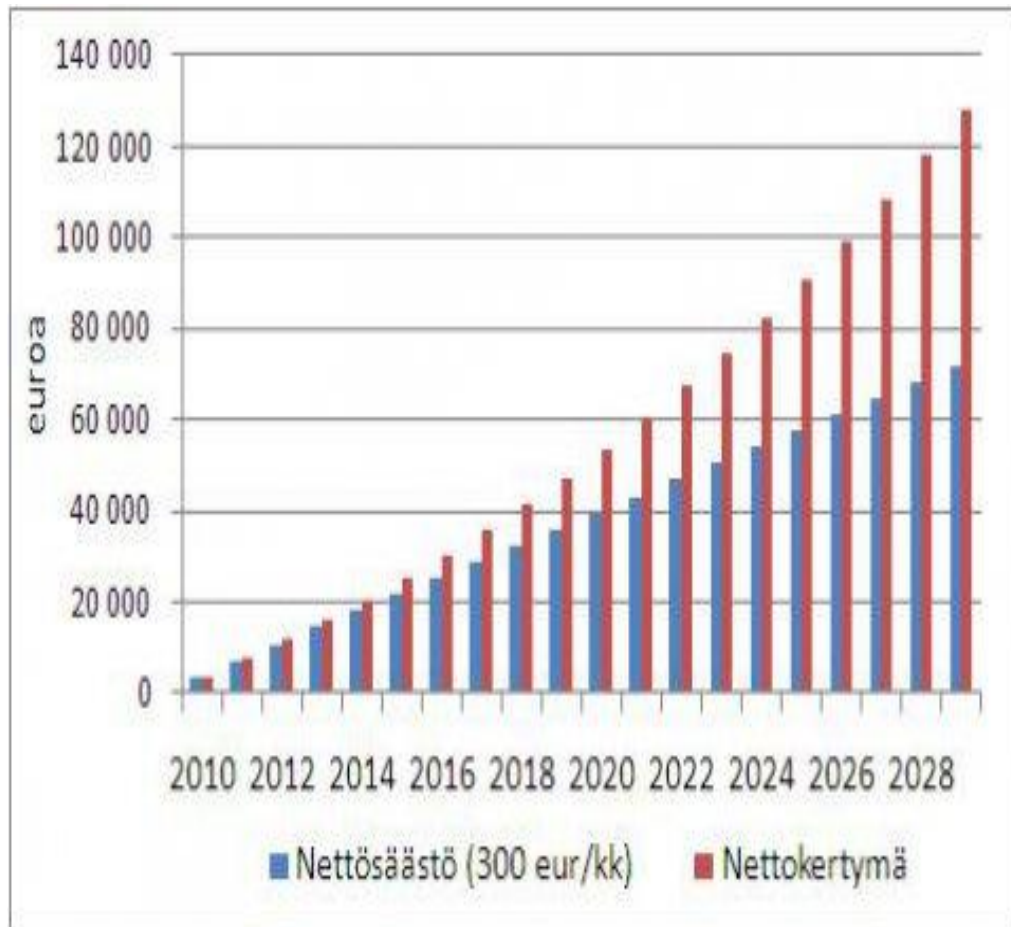
Kritiikkiä ps-tilejä kohtaan on tullut useasta suunnasta, mutta kyseessä on kuitenkin merkittävä harppaus oman tulevaisuudenturvan säästämiseksi. Nykyisten ps-tilien kustannukset eivät ole mitään verrattuna perinteisiin vapaaehtoihin eläkevakuutuksiin, joissa kulurakenne on huomattavasti korkeampi (Henri Elo, kauppa-lehti.fi). Kansainvälisen eläkevakuutuksia tarjonneen Skandia Lifen eläkevakuutuksessa kustannukset olivat 7 % merkintäpalkkio, 1 % p.a. vuotuinen hallinnointipalkkio ja lisäksi vielä viiden euron kuukausittainen kulu.

Oheinen taulukko esittää ps-tilille tehtyjen säästöjen kertymää, jos tilille on sijoitettu verottajan näkökulmasta suurin mahdollinen summa eli 416 euroa kuukaudessa tai 5000 euroa vuodessa.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sijoittaja siirtää nettona 300 euroa kuukaudessa tilille ja saa verotuksellista etua 116 euron verran. Kokonaisuudessa sijoitettava summa on siis 416 euroa kuukaudessa. Kustannustasoksi oheisessa kuvaajassa on oletettu 1,5 % pääomasta vuodessa ja kahden euron kuukausimaksu.

Tuotto-odotukseksi on otettu 7 % p.a.

Taulukko 7. Eläkesäästötilin varojen kertymä (Henri Elo, Kauppalehti 2010)

Nettosäästöt ovat 20 vuodessa verovähennysten jälkeen yhteensä 71 900 euroa.

Tuotto huomioon otettuna nettokertymä on samalta ajalta 128 200 euroa eli merkittävästi säästettyä summaa korkeampi. Merkittävää on myös se, että jos sijoittaja pystyy saamaan varoilleen 7 % p.a tuoton, niin tulevaisuudessa tapahtuvat mahdolliset veronkorotukset eivät vie kaikkia tuottoja mennessään. Vaikka säästöajalta saatu verovähennys on tämän hetken tiedoilla 28 % ja nostoajan vero 35 %, tällöin saavutettava nettokertymä olisi 115 700 euroa eli kuitenkin 61 prosenttia säästöä isompi. (Henri Elo, Kauppalehti.fi)

Tileistä perittävät kulut ovat yksi tekijä, joka vaikuttaa eläkeiässä kertyneeseen säästöjen määrään. Suurin vaikutus säästöjen määrään on kuitenkin sijoitetulle pääomalle kertyneellä tuotolla. Ensimmäistä kertaa sijoittajalle on kattava valikoima vaihtoehtoja sijoitusten tekemiseen, mutta säästöt on sijoitettava viisaasti ja loppukädessä vastuu tästä on aina henkilöllä itsellään.

Ps-tili tasapuolistaa eri sijoitusinstrumentteja verotuksen näkökulmasta. Nykyisin esim. sijoitusrahastot ovat saaneet osingot sisäänsä ilman osinkoveroa, kun yksittäisen osakkeenomistajan maksama lopullinen vero on 19,6 %. Osinkojen verotusta ollaan mahdollisesti tulevaisuudessa kiristämässä, mikä todennäköisesti johtaa tarkkaan verotuksen suunnitteluun lähivuosien aikana.

LÄHTEET

Alasuutari, P. 1993. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.

Elo, H. 2010. Balance Consulting analyytikko. Haastateltu 8.11.2010

Heikkilä, T. 2001. Tilastollinen tutkimus. 3. uudistettu painos. Edita, Helsinki.

Helsinki Capital Partners verkkosivut. Viitattu 7.9.2010.

<http://www.helsinkicapitalpartners.fi/hcp/>

Kansainvälinen rahastovertailuun erikoistunut Morningstar. Viitattu 13.10.2010

www.morningstar.fi

Kapanen, P. Asiakasvastaava Nordea. Haastateltu 9.6.2010

Kortekallio, E. Sijoituspäällikkö Sampo Pankki. Haastateltu 7.6.2010

Mielonen, A. Eläketurvakeskus, Elinaikakerroin taulukko

Nordean verkkosivut. Viitattu 13.10.2010.

<http://www.nordea.fi/Tietoa+Nordeasta/708484.html>

OP-Pohjolan verkkosivut. Viitattu 14.10.10. <https://www.op.fi/op?id=70000&srcpl=1>

Pietikäinen, T., Rantala, J. 2003. Vakuutusoppi. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy

Ranta-aho, H.8/2010. Viisasraha-lehti

Sampo Pankin verkkosivut. Viitattu 13.10.2010. <http://www.sampopankki.fi/fi-fi/TietoaSampoPankista/Pages/TietoaSampoPankista.aspx>

Tapiola Pankki Oy. Sijoitusneuvoja. Haastattelu 10.6.2010

Tapiola Pankki Oy. Ps-tilien yleiset ehdot. Viitattu 9.10.10

Tapiola Pankin verkkosivut. Viitattu 12.10.2010.

http://www.tapiola.fi/www/Yritysasiakkaat/Sijoitukset_ja_rahoytus/etusivu.htm

Uusitalo, H. 2001. Tiede, tutkimus ja tutkielma, Helsinki: WSOYpro

Vertala, M. Asiakasvastaava Korpilahden Osuuspankki. Haastateltu 8.6.2010

